

УДК 005.336.7-043.86-027.561-057.4:37.015.3

DOI 10.26697/9786177089000.2017.353

© Полянничко О. М., Цикоза Є. В., 2017

Полянничко Олена Миколаївна,

Цикоза Євгенія Валеріївна

Київський університет імені Бориса Грінченка

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ В ПРОЦЕСІ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано переваги розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту під час впровадження проектної діяльності в рамках професійної підготовки фахівців фізичного виховання у ВНЗ. Визначено сутність та основні вимоги до використання методу проектів, особливості виконання проектних завдань. Наведено приклад впровадження міжгалузевого проекту «Акме та спортивні досягнення» Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту та Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ключові слова: метод проектів, фізичне виховання, професійні компетентності.

Проблема, її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Для розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту серед різноманітних нових педагогічних технологій в Україні слід виділити метод проектів. Ідея включення проектної діяльності в освітній процес була запропонована американським педагогом і філософом Джоном Дьюї. Саме слово «проект» у перекладі з латинської мови означає «кинутий уперед, задум, план». Проектування – особливий тип інтелектуальної діяльності, відмінною особливістю якої є практично спрямоване дослідження. Німецький педагог А. Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки, тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого відношення до неї і оцінку результатів в кінцевому продукті. Великою перевагою проектної діяльності від академічних, усталених форм педагогічної діяльності є наступні можливості: використовувати багато джерел інформації; планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку;

приймати рішення; установлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); створювати «кінцевий продукт» – матеріальний носій проектної діяльності (довідь, реферат, фільм, календар, журнал, проспект, сценарій); підготувати цикл занять з тем, які зацікавили б студентів; представляти свій проект перед аудиторією; оцінювати себе та інших. Дослідницький проект за змістом може бути: монопредметним (виконується на матеріалі одного предмета; міжпредметним (інтегрується суміжна тематика декількох предметів, наприклад географія, історія, іноземна мова, інформатика); підсумковим, коли за результатами його виконання оцінюється засвоєння учнями певного навчального матеріалу; поточним, коли на самоосвіту і практичну діяльність вноситься із навчального курсу лише частина змісту навчання. Використання методу проектів було предметом реформування педагогіки в різних країнах світу (Бельгія, Бразилія, Велика Британія, Італія, Нідерланди, Німеччина, США, Фінляндія, Японія) і набуло великої популярності завдячуючи індивідуалізації процесу навчання. Професійна компетентність майбутнього фахівця розглядається як показник якості освіти, тому вивчення особливостей впровадження методу проектів у процесі підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту є пріоритетним.

Аналіз публікацій. Основні вимоги до використання методу проектів наступні: формулювання значущої в дослідницькому аспекті проблеми (задачі), яка вимагає для вирішення інтегрованого знання, дослідницького пошуку; практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність; структурування змістової частини проекту (з визначеними результатами окремих етапів); використання дослідницьких методів, що передбачає певну послідовність дій: обговорення методів дослідження; обговорення способів оформлення кінцевих результатів; збір; систематизація й аналіз отриманих даних; підведення підсумків; оформлення результатів; презентація; висновки; висування нових проблем дослідження [1, с.121-122].

Метод проектів допомагає подолати розрив між теорією і практикою. Виконання проектних завдань має свої особливості, а саме: метод проектів навчає раціонально мислити; знаходити вихід із нестандартних ситуацій; розраховувати на власні знання та сили; допомагати та контролювати один одного; поєднувати знання із різних дисциплін; використовувати різні методи і прийоми навчання; виконувати групові завдання, які є структурованими; працювати у спільному творчому пошуку з викладачем; самостійно здобувати необхідну інформацію та отримувати практичні вміння, необхідні у житті; розвивати творче мислення, ініціативність, уміння знаходити

альтернативні рішення при вирішенні проблем, робити висновки тощо [2]. Крім того, використання методу проектів безпосередньо впливає на підвищення самооцінки та сприяє підвищенню мотивації до навчання. Проектна діяльність передбачає роботу в колективі. Великий інформаційний і технологічний обсяг багатьох проектів примушує студентів об'єднуватися у групи, що сприяє становленню, формує соціалізовану особистість. Працюючи у команді студенти вчаться взаємодіяти один з одним, вирішувати можливі конфлікти, набувати навичок етичного міжособистісного спілкування, брати відповідальність за вибір рішення, аналізувати результати діяльності, самостійно розподіляти обов'язки дотримуючись принципу «кожний робить те, що зможе зробити краще інших», що сприяє формуванню вільної творчої особистості. Становленню особистості сприяє також необхідність допомогти один одному, оцінювати один одного, критикувати, а найголовніше – нести відповідальність за свою роботу перед собою, своєю групою, всім колективом. Одним із важливих етапів роботи педагогічного колективу над впровадженням методу проектів є початковий період, коли відбувається переорієнтація педагогічних, дидактичних, організаційних дій на ознайомлення з його основними цілями і завданнями. Щоб ця освітня технологія та різні її проекти діяли, необхідно, по-перше, бажання діяти, експериментувати, а по-друге, тільки при підтримці керівництва навчального закладу можливий подальший розвиток творчої ініціативи. З метою досягнення позитивних результатів у запровадженні методу проектів кожен педагогічний колектив має пройти через багаторівневу систему підготовки педагогічних працівників: інформаційну (із теоретичною підготовкою); організаційно-практичну (із закріпленням та апробацією теоретичних знань на практиці); рефлексивну (із самостійною роботою учителів щодо осмислення і творчого аналізу результатів експериментальної роботи); корекційну (спрямовану на поповнення знань та практичних навичок учителів, необхідних для подолання труднощів, що виникли); методологічну (що передбачає підготовку педагогів – «тренерів», які можуть навчати інших, створювати свої майстер-класи). Ефективним є діалог викладач-викладач з питань впровадження та поширення методу проектів. Слід наголосити, що копіювання навіть кращих проектів не може принести бажаних результатів. За таким методом працювати цікаво як викладачу, так і студентам. Студентів можна не тільки навчати за методом проектів, але й проводити їх атестацію у формі захисту проектів.

Ціль статті (постановка завдання). Завдання дослідження – аналіз результативності методу проектів у розвитку професійних компетенцій майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту.

Виклад основного матеріалу, обґрунтування результатів дослідження. Впродовж 2016-2017 н. рр. на Факультеті здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка розпочалась програма по впровадженню проектної діяльності студентів у рамках навчального плану професійної підготовки фахівців фізичного виховання 8.01020101 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», спеціальність «Фізичне виховання» навчальні дисципліни: «Акмеологія у фізичному вихованні» та «Аксіологія у фізичному вихованні». В міжгалузевому проєкті «Акме та спортивні досягнення» Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту та Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка взяли участь магістранти спеціальності «Фізичне виховання», бакалаври Інституту журналістики, Заслужені та відомі спортсмени, викладачі кафедр Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту та Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка. В ході реалізації проєкту на першому етапі студенти проводили інтерв'ювання, бесіди, здійснювали пошук історичної інформації про систему тренувань, вивчали особливості психологічної підготовки до відповідальних змагань, досліджували взаємозалежності, взаємовплив акме-мотивації, акме-якостей особисті. На другому етапі реалізації проєкту студенти опрацьовували результати дослідження, розробляли презентації, готували доповіді. На третьому етапі відбувся захист проєктів. Оприлюднення та розповсюдження результатів дослідження у соціальних мережах є завданням студентів Інституту журналістики з подальшим виданням матеріалів дослідження.

За результатами опитування студентів-магістрів ми отримали наступні дані: 98% студентів були зацікавлені в участі у міждисциплінарному проєкті «Акме та спортивні досягнення», 86% зазначили, що отримали нові знання, які будуть використовувати в майбутній професійній діяльності.

Висновки, перспективи. Сутність методу проєктів полягає у стимулюванні інтересу студентів до оволодіння певною сумою знань і через практичну, творчу діяльність набути та розвинути свої професійні компетентності. Перспективи наших досліджень ми предбачаємо у подальшому пошуку шляхів впровадження проектної діяльності у навчальному процесі при підготовці фахівців фізичного виховання і спорту.

Література

1. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С. О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.

2. Ісаєва Г., Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані педагогічні технології: метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати. Практико зорієнтований збірник / Г. Ісаєва, С. Сисоєва. – К. : Департамент, 2003. – С. 119-124.

Елена Полянничко, Евгения Цикоца. Развитие профессиональной компетентности будущих специалистов физического воспитания и спорта в процессе проектной деятельности.

Проанализированы преимущества развития профессиональных компетентностей будущих специалистов физического воспитания и спорта при внедрении проектной деятельности в рамках профессиональной подготовки специалистов физического воспитания в вузе. Определена сущность и основные требования к использованию метода проектов, особенности выполнения проектных задач. Приведен пример внедрения междисциплинарного проекта «Акме и спортивные достижения» Факультета здоровья, физического воспитания и спорта и Института журналистики Киевского университета имени Бориса Гринченко.

Ключевые слова: метод проектов, физическое воспитание, профессиональные компетентности.

Olena Polianychko, Tsykoza Yevheniia. Development of professional competence of future specialists in physical education and sports in the process of project activities.

Defined benefit of the project activities in the development of professional qualities of future specialists of physical education and sport. An example of the implementation of project activities within the curriculum of professional training of physical education at the Faculty of Health, Physical education and sport.

Keywords: project method, physical education, professional competencies.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2017

Інформація про авторів:

Полянничко Олена Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка.

Цикоца Євгенія Валеріївна – викладач, Київський університет імені Бориса Грінченка.